

Rémálmok és utópiák –

■ FELNŐNI AZ ELEKTRONIKUS MÉDIA VILÁGÁBAN

Divattémák mindig vannak. A legutóbbi időkben senki nem engedheti meg magának, hogy ne fogalmazzon meg bármiféle véleményt a gyermekeket érő médiaerőszakkal kapcsolatban.

Magyarországon a szakirodalom jó pár éve tárgyalja a témát változatos műfajokban és általában elítélve a gyermekeket kiszolgáltatottá és egyben agresszívvá tevő audiovizuális sokkot, felelőssé téve a műsorgyártókat, jogalkotókat és jogalkalmazókat, bíróságokat és médiahatóságot, pedagógusokat és szülőket. Létrejött néhány, a gyermekek valós vagy vélt érdekeit védő civil mozgalom, amely elsősorban médiaetikai és műsorszerkesztési, illetve fogyasztói és szülői érdekvédelmi vonalon indult el, és kezdett tárgyalni mindazokkal az érintettekkel, akik dönthetnek a felmerült kritikákban is megfogalmazott igényekről: kevesebb erőszakot, több és változatosabb, kifejezetten gyermekeknek szánt és való műsorkínálatot, megkülönböztető jelzéseket és figyelemfelhívásokat...Több internetes oldal is felvállalta a média monitorozását: az egyik gyermekközönségnek szól, a másik médiapedagógusoknak, a harmadik szülőknek. A kormányzat –elsősorban a Gyermek, Ifjúsági és Sport Minisztériumon keresztül – felvállalta, hogy széleskörű szakmai és civil közösségek bevonásával, konferenciákon és projekteken keresztül valósítja meg "Kevesebb erőszakot a médiában!" elnevezésű kampányát, a jogalkotásban végbement médiatörvényi módosítások eredményét pedig azóta is nap mint nap láthatjuk a képernyőn, kinek megnyug-

vására, kinek bánatára. Kérdés, hogy a Médiatörvény szigorúbb gyermekvédelmi szempontú rendelkezéseinek bevezetésével – amellet, hogy a szabályozás EU-konformmá vált -, ténylegesen mit is sikerült elérni.

Ami nem kérdés, az az, hogy a világban nagyon sokféle irányzat bontakozott ki az elmúlt évtizedekben a gyermekeket érő médiaerőszak megítélésével kapcsolatban, és nem árt a tájékozódás a lehetőségekről és a korlátokról, a működő modellekről, érvrendszerekről és kutatási eredményekről, mindezt olyan korban, amikor viszonylag nehéz –akár szülőként, akár gyermekvédelmi szakemberként – eligazodni, és biztos irányt találni, vagy csupán biztonságosan kísérletezni választásaink mentén gyermekeink nevelésében. Tévészünk? Ne tévészünk? Tévészünk okosan? Azt meg hogyan kell?

Megjelent egy könyv, amely azt vizsgálja – nyugodtam mondhatom: a lehető legkomplexebb módon -, hogy mivel is járhat felnőni az elektronikus média világában. Körüljárja, mit is jelent a gyermekkor, hányféleképpen értelmezhető ez, milyen gyermek-sztereotípiákkal találkozunk mindennapjainkban és a különböző gyermekkorral kapcsolatos tudományokban. Ez önmagában is megérné, hogy hozzálássunk, hiszen a legkorábbi megközelítésekből indul ki, de

nem lehet nem folytatni. Akit izgat az elektronikus nemzedék világlátása, sorsa, aki tudni szeretné mit rejt az információs gettó, az biztosan tovább olvas.

Ami a könyvet a gyermekvédelmen túl médiaelméleti szempontból is izgalmas teszi, hogy a gyermeklét változásai, az erőszak gyermekekre tett hatásának szempontja, vagy a gyerek mint fogyasztó bemutatása mellett, a média világnak változásait, sajátos – a megértéséhez mindenképpen szükséges – belső törvényszerűségeit, a működésére-hatásmechanizmusára vonatkozó számos elméletet is leír.

Nem utolsó sorban pedig – talán a hazai gyermekvédelmi törvény vonatkozó paragrafusának értelmezését és alkalmazását is elősegítve -, a gyermek médiajogaival foglalkozik.

Az utóbbi évek e témában íródott legkörülméletesebb könyve, előszava szerint szerzője elfogulatlanul és szakértelemmel ír egy olyan kérdéskörrel, amelyben általában az érzelmeké a főszerep.

David Buckingham: *A gyermekkor halála után*
Helikon Huszonegy, sorozatszerkesztő:
Mihancsik Zsófia
Helikon Kiadó, 2002.

Gyórfi Éva

Gyerekekre hangolva

■ A legtöbb szülő őszintén szereti gyermekét, mégis kevés gyermek érzi szülei feltétel nélküli szeretetét. Mi a magyarázata ennek az ellentmondásnak? Elsősorban az, hogy kevesen tudják meggyőzően – azaz gyermekük számára tapasztalhatóan – kifejezni érzéseiket. A házasság-terapeuta, illetve gyermekpszicháter szerzőpáros így vall erről:

„Könyvünkkel a szülői hivatás egyik legfontosabb feladatára szeretnénk felhívni a figyelmet – a gyermek szeretetigényének betöltésére. Ha meg van győződve szeretetünkről, sokkal készségesebben fogadja a szülői irányítást élete minden területén. Abban szeretnénk segíteni a szülőknek, hogy tapasztalhatóbbá és Érezhetőbbé tudják tenni gyermekük iránti szeretetüket. Ez pedig akkor lehetséges, ha azon a szeretet-nyelven beszélnek vele, amelyet a legjobban megért, és amelyre a legfogékonyabban reagál.”

A „Gyerekekre hangolva” című könyv a két neves szerző pszichológiai felismeréseinek ötvözésével figyelemreméltó és a gyakorlatban is jól használható megállapításokat tartalmaz. Meggyőződésük szerint a nevelésben minden a szülő-gyermek szeretetkapcsolatán múlik.

Ross Campbell-től származik a szeretet-tank klasszikussá vált fogalma. Mint könyveiben kifejti, minden gyermeknek van egy ún. érzelmi szeretet-tankja, amelynek meg kell telnie szeretettel. Ha a gyermek érzi, hogy szeretik, akkor kiegyensúlyozott lesz, amikor azonban érzelmi tankja kiürül, rosszkedvű kezd. A gyermekek helytelen viselkedésének hátterében nagyrészt a szeretet utáni kielégítetlen vágy rejlik.

Gary Chapman a kommunikáció-pszichológia eredményeire alapozva fontos felfedezést tesz: a szeretetközlés többféle csatornán át történhet, és mindenki – gyermekek és felnőttek egy-